

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič do Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESSENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Izpodrivanje koroških Slovencev

Po fašističnem vzgledu so začeli tudi Avstrijci izpodrivati koroške Slovence z rajhovskimi naseljenci

Celovec, 20. februarja. Nedavno so štiri poročali o sastanskem načrtu fašizma, ki hoče z naseljevanjem italijanskih kolonistov izpodriniti slovenski živel v Julijski krajini. Nad tem početjem so se zgražali tudi razni nemški listi in ostro obsojali tak način borbe proti narodnim manjšinam.

Dne 7. tm. pa se je vršilo v Celovcu zborovanje, ki dokazuje, da se poslužujejo Nemce ravno istih metod, da bi iztrebili Koroške Slovence. Z enakim namenom, kakor fašisti Italijane, naseljujejo Avstrijci na Koroškem rajhovske Nemce. O tem poroča »Koroški Slovenec«.

Rajhovski naseljenci na Koroškem so imeli dne 7. t. m. v Celovcu svoje tretje zborovanje. Kolikor so celovski listi poročali o tem zborovanju, so podatki zelo zanimivi in je potrebno, da se seznanimo z naseljitvijo rajhovskih Nemcev tudi naše domače avtohtono ljudstvo, na katerega zemljo so se zasedli rajhovski priseljenci. Iz poročila poročila izvem, da pospešuje naseljevanje rajhovcev med slovenskim ljudstvom zemljiška posredovalnica Heimabunda v Celovcu. Koroška je vsled svoje obsejne lege ogrožena in rabi zato rajhovske kmetje. Kljub velikim zaprekam dobro napreduje naseljevanje in tvorijo rajhovski naseljenci že važno sestavino Koroške. Težkoče so radi denarja, ki bodo prenehale, ko se najde mesto, ki bo v položaju, da po-

so denar z nizkimi obrestmi. V preteklem letu se je naselilo na Koroškem 33 novih rajhovskih družin, ki so kupile 950 oralov sveta. Vseh naseljenec je 109, ki imajo v svoji posesti 4811 oralov sveta. Na slovenskem ozemlju jih je 55 in štejejo 300 članov. Ti so prinesli v deželo baje za 5.246.400 S tujih valut. Povprečna cena za oral znaša 939 S. Heimabund pa bo polagal svojo skrb tudi na rajhovske najemnike, ki za nakup posestev nimajo dosti sredstev. Najemnike pa bo posredoval samo v slučajih, da traja najemina najmanj 10 let in da se zemljiščno zagotovi predkupna pravica. Da se rajhovci seznanijo z našimi razmerami, je že tačas mnogo mladih rajhovskih posestnikov na Koroškem kot praktiki in nekaj kmečkih deklet. Namen je ta, da se dobi na Koroško mnogo rajhovskih naseljenec. Pa tudi premožnejši krogi Nemčije se zanimajo za Koroško. Lani je bilo pokupljenih več velikih in dragocenih podjetij. Nemški naseljenci delujejo na Koroškem kot nemški pionirji ob južni meji velike nemške domovine. Bivši rajhovski generalni konzul Haas je naseljevanje pospeševal in preskrbel denar priselencem. Govorniki so poročali, da naj priseljenci sejejo samo toliko žita, kolikor ga rabijo za domače potrebe in kolikor potrebujejo slame, pač pa naj sadijo krompir, ki skoro vsako leto dobro ohladi. Slišati so bile

pritožbe, da dobijo štajerski rajhovski naseljenci iz Nemčije kredite po 3 odstotke, koroški pa ne. Čeprav prebivajo na narodno ogroženem ozemlju. Rajhovski priseljenci imajo na Koroškem — v nemški deželi — izpolniti ljudsko-narodno nalogo. Glavno pa je, da se vsak priseljenec drži svojih nemških posebnosti, da spoštuje tujo narodnost in si ne skuša samo pridnostjo, vztrajnostjo in zgledom pridobiti prevladajoč položaj, ampak naj vpliva posebno vzgledno kot značaj. Ko govori poročilo o protestantih pravi, da je velik del protestantskih naseljenec povzročil nekaterim mestom v deželi nespešne noči. »Koroška Slovenska« je celo pisala, da se naseljevanje podpira iz redstev Gustav-Adolf-Vereina, kar je seveda smešna iznajdba. Če država dopušča drugojezičnemu prebivalstvu božjo službo in versko udeleževanje v njihovem jeziku brez pomisleka, bodo mogli tudi rajhovski priseljenci nemoteno izvrševati svoje verske dolžnosti. Priseljenci naj skušajo priti povsod do veljave in naj pripravijo svojim znanecem v Nemčiji, da se naseljujejo na Koroškem. Priseljenci morejo tvoriti koristno dopolnilo tukajšnjega nemštva in delovati na to, da se obe nemški državi enkrat združita v eno državo. Tako poročilo. — Domače naše ljudstvo sedaj vidi kakšen namen ima naseljevanje rajhovcev med nami.

Amerika se boji Evrope

Zanimive ugotovitve generalnega tajnika Društva narodov — Gospodarska kriza je v Ameriki še hujska, kakor v Evropi

Ženeva, 20. februarja. Glavni tajnik Društva narodov, Erik Drumond, se je po dvomesečnem bivanju v Ameriki pred par dnevi vrnil v Ženevo. V razgovoru z novinarji je naglasil, da je ob priliki svojega potovanja po Ameriki ugotovil, da je gospodarska kriza v Ameriki še mnogo hujska, kakor pa v Evropi. Posledica tega dejstva je, da se čutijo ameriške države zelo nesigurne. Povsod so me spraševali, ali ni nevarnosti, da pride skoro do nove vojne. Opozoril sem jih na manifest, ki ga je izdala evropska komisija in v katerem prihaja miroljubnost evropskih držav do popolnega izraza, kar

daje jamstvo, da vojnih konfliktov v Evropi ne bo. Z več strani je bila tudi izražena bojazen, da bo evropska unija na carinskem polju zelo neugodno vplivala na prekomorske države. Pojasnil sem jim, pravi Drumond, da gre za akcijo v okvirju Društva narodov in se zaradi tega prekomorskim državam ni ničesar bati. Drumond je zaključil svojo izjavo z ugotovitvijo, da ga je potovanje po Ameriki potrdilo v prepričanju, da so politični interesi med južno-ameriški državami še mnogo bolj različni in nasprotni, kakor pa med evropskimi državami.

Mučni prizori v beograjski operi

Sinoči je prišlo zaradi ruskih pevcev, ki nočejo peti v našem jeziku, zopet do velikih demonstracij in in so morali predstavo prekiniti

Beograd, 20. febr. V beograjskem gledališču so zadnje čase skoro na dnevem redno skandali. Beograjska publika je že opetovano protestirala proti pevcem in igralcem, ki govorijo ter pojejo v ruščini, dasi večina njih živi že najmanj 10 let v naši državi in bi se prav lahko naučili vlog v našem jeziku. Vse protestiranje publike in tudi žigosanje teh razmer po najuglednejšem beograjskem glasbenem kritiku univ. prof. dr. Viktorju Novaku pa ni spremenilo teh razmer. Rusi so še vedno peti v ruščini. Sinoči je pa prišlo zopet do takega neprilicnega incidenta, ki bo najbrže zadnji v beograjski operi. Predvajali so opero »Tosca«, v kateri je pel vloga Cavaradossia te-

nor Viting. Na plakatih je bilo objavljeno, da je to prvi nastop tenorja Vitinga v tej vlogi in zato je beograjska publika do zadnjega katička napolnila opero. Ko se je pa dvignil zastor in je pevec začel peti v ruščini, je nastalo med publiko takoj nejevoljno godrnjanje, ki je končno naraslo v živahne proteste, zaključeno je pa bilo z živžanjem, tako da so morali predstavo takoj prekiniti. To je bil eden največjih skandalov v beograjski operi. Beograjska publika pričakuje od gledališke uprave, da bo uplivala na igralce, naj pojejo v našem jeziku, v nasprotnem primeru pa zahteva, da se nastavijo izključno domače moči.

Razpis volitev v Španiji

Ustavotvorna skupščina najbrž ne bo sklicana — Program nove vlade Stališče republikancev

Madrid, 20. febr. Ministrski svet je imel sinoči pozno v noč trajajočo sejo, na kateri je bil v podrobnostih sestavljen program vlade. Kakor zatrjujejo v dobro informiranih krogih, se je že na tej seji pokazalo, da v vladi ni enotnega naziranja in je bilo le zelo težko najti kompromis med zahtevami liberalcev in konzervativcev. Vlada je sklenila, da se bodo vršile volitve v državni svet prvo nedeljo marca, v pokrajinska zastopstva pa sredi maja. Pred tem pa namerava vlada izvesti še občinske volitve, da bi se pokazalo razpoloženje naroda. Komunikacije, ki je bil izdan o sinočni seji, poudarja, da je vlada trdno odločena

braniti red in mir in nadaljevati politiko stabilizacije. Brez represalij hoče proučiti delo bivše diktature ter bo tudi proučeval vprašanje avtonomije Kataloncev.

Dopisnik londonskega »Daily Herald« je posetil v zaporu voditelja republikancev Zamoro, ki mu je izjavil, da je sedanja španska vlada le začasna. Može, ki so v tej vladi, so od naroda že sojeni in obsojeni. Vlada nima zaslonbe v narodu. Kralju bo preostalo le še poizkus z novo diktaturo, ki pa tudi ne bo prišla daleč. Republikanci smatrajo tako rešitev vladne krize za svoj uspeh.

Trgovinska pogodba s ČSR

Beograd, 20. febr. Iz Prage poročajo, da je bila včeraj ministrom sveta predložena jugoslovensko-čehoslovska trgovinska pogodba. Ministrski svet je ugotovil, da je bil v vseh principijelnih vprašanjih dosežen sporazum in da bo v nekoliko dneh pogodba popolnoma izdelana.

Svatje v potoku

Beograd, 20. febr. Iz Milana poročajo, da je bil včeraj beograjski listi o hudi nesreči, ki se je pripetila na neki svatbi. Poročil se je precej premožnejši posestnik Nikola Mihalović. Zeno se je v bližnjem selu, nato je pa po poroki s 14 svati krenil proti domu. Ko so prišli do potoka Letvica, so opazili, da je zelo narasla voda odnesla most. Mihalović je vedel za pitek prehod čez potok in je progovoril svo družbo, da vode preborejo. Veselo prepevajč so skušali svatje prebrskati potok. Voda je pa kralj, ki je bil popeljal zelo pitek, tako izpodjedla, da je bila tam tri metre globoka kotlina, v katero so vsi zabredli. Večina ponesrečenecv se je sicer rešila, dva pa sta utonila, dočim so šest nezvestnih potegnih iz potoka. Z umetnim dihanjem so jih zopet obudili k življenju. Nevesta sama se je rešila po naključju. Narasli potok je namreč prinesel s seboj bruno, katerega se je v smrtnem strahu oklenila in se rešila gotove smrti.

Čuden židovski popotnik v Beogradu

Beograd, 20. febr. V Beogradu so imeli včeraj zanimivega in svojevrsnega popotnika. Bil je to neki žid — črnc iz Abesinije. Fant je star okrog 15 let in je prišel v Beograd, kjer ga bodo beograjski židje izsolali. Potoval je iz Abesinije na Dunaj in nato preko Budimpešte v Beograd. Imel je okrog vratu obično tablico, na kateri je bilo napisano, da ne obvlada nobenega jezika in da naj mu vsakdo pomaga. V Subotici ga je sprejel neki žid in ga odpeljal v Beograd, kjer so ga vzeli v oskrbo tamošnji židje.

Propaganda za naše kraje

»Der Winter«, znana nemška zimsko-sportska revija, je približila v vojni februarški številki zanimiv članek pod naslovom »Auf der Spur des ältesten Alpenskie«. Pisec članka pravi, da je bila zgodovinska smuča odkrita na Blokah v Sloveniji, kjer so kmetje smučali že pred več stoletji. Kot vir teh podatkov služi Valvasorjevo pripovedovanje v knjigi »Die Ehre des Herzogtums Krain«. Članek je izpolnjen s krasnimi posnetki prof. dr. Janka Ravnika ter originalnimi fotografijami več sto let starih smuč, pogreba na smučeh itd. (Fotografiral Delkin). V pronačnem pogledu je ta članek za nas zelo važen.

Strašna zima na Kitajskem

Mnogo ljudi je zmrznilo — Pomanjkanje živil — Poplave na Balkanu Pomlad v Beogradu

London, 20. febr. Iz Hankova poročajo, da je zavidala na Kitajskem tako strašna zima, da umirajo ljudje od mraza in gladi. Ves promet je izostal, zaradi česar je prekinjen vsak dovoz živil. V nekem vlaknu, ki je običal v snegu, je zmrznilo 36 železničarjev in 72 potnikov. Sneg je tako visok, da se je pod njegovo težo porušilo mnogo hiš, pri čemer so bili prebivalci ubiti.

Beograd, 20. febr. Po vestih iz Italije divjajo v raznih krajih zgoranje in srednje Italije hudi snežni viharji z zameti. Na mnogih krajih je ves promet prekinjen, ker so ceste neuporabne pa tudi železniške proge popolnoma zametene. V Trenti že dva dni močno sneži. Telefonski in brzojavni promet je pretrgan. Bologna in Mi-

lan sta brez telefonske zveze. Na progri Brenner — Verona je močnejši železniški promet samo do postaje Mezzo Lombardo. Popolnoma je tudi ukinjen avtobusni promet v Trenti. Verona je odrezana od sveta.

Tudi iz Albanije poročajo o silnih nalihih ter velikem deževju. Mnogo rek je prestopilo bregove. Reka Donavica je porušila nasip in poplavlja mesteca Korče. Mesto pa je doletela še druga neizgovoda, kajti razsajal je tudi močan potres, ki je povzročil precejšnjo škodo. Vse mesto je pod vodo in je vsak promet nemogoč.

Iz Grške poročajo o velikih poplavih. Zanimivo je pa, da vlada v Beogradu že več dni najkrajše, prav spomladansko vreme.

Bolgarija sprejela angleški predlog

Sofija, 20. februarja. g. Bolgarija je sedaj tudi uradno sprejela posredovalno akcijo Hendersona med Grčijo in Bolgarijo. Ministrski svet je odobril načrt bolgarske note na zadnje predloge Hendersona. V tej noti se v splošnem sprejemajo predlogi angleškega zunanjega ministra, vendar pa si bolgarska vlada pridržuje njihovo praktično izvedbo.

Vstaja v Astrahanu

Astrahan, 11. febr. AA. Zaradi slabe prekrbe z živili je tu nastal upor. V spopadu z vojaštvom je bilo ubitih 11 delavcev. Delavci so zažgali dve ladji tamošnje zadrugce.

Protiverska gonja v Rusiji

Moskva, 20. februarja. AA. Listi poročajo, da bo 1. marca t. l. otvorjenih v sovjetski vojski 200 šol, v katerih naj se izvežbajo agitatorji za boj proti veri v vojski in mornarici. Med politično upravo vojske in osrednjim odborom komunistične stranke je bil sestavljen načrt, ki odreja, da od 1. januarja 1933 noben član vojske ne sme več pripadati neki verski zajednici.

Odkritje rimskega amfiteatra pri Milanu

Milan, 11. febr. AA. Ko so kopali vodovod so našli ostanke neke rimske stavbe. Menijo, da je stal na tem mestu neki rimski amfiteater.

Nemške reforme

Berlin, 14. februarja. Predsednik nemške stranke dr. Dingeldey je imel predavanje o parlamentarnem položaju. V toku svojih izjav je zagovarjal izpremembo ustave, ki da je edino sredstvo za obnovitev avtoritete parlamenta. Posebno potrebno bi bilo ustanoviti gornjo zbornico poleg sedanjega parlamenta. Predsedniku države je treba podeliti oblast. Tudi polnomočja osrednje vlade je treba razširiti in končno je predavatelj predlagal, naj se zviša starostna doba volilcev.

Fuzija nemških paroplovnih družb Hamburg, 20. febr. AA. Po večletnih pogajanjih je bila sedaj sklenjena fuzija paroplovnih družb Hapag in Severnemske Lloyd. Omenjene paroplovne družbe imajo 80—90% nemške pomorske tonaže. Gospodarski krogi upajo, da bo ta fuzija očistila položaj nemške trgovinske mornarice na svetovnem trgu.

Svečan sprejem rekorderja

London, 20. februarja. AA. Danes pripe v Anglijo iz Daytonabeacha Malcolm Campbell, ki je dosegel svetovni hitrostni rekord na kopnem. Zmagovalcu pripravljajo v Southamptonu velik sprejem. Jutri priredi vlada Campbellov oficijelen sprejem v westminstrski dvorani. V Southamptonu bo sprejela Campbella njegova soproga z otroci.

Trgovina z mamilami v Londonu

London, 11. februarja. AA. Ker se je trgovina s prepovedanimi mamilami zelo razširila, je policija pomnožila število detektivov, ki jo pobijajo. Mamilca uvažajo večinoma iz Nemčije. Tihotapci so tako spretni, da jim oblasti le redko pridejo na sled. V nekem letalu je imel potnik pri sebi 5 funtov kokaina. Nekateri si nabavijo mamila s potvornimi podpisi znamenitih zdravnikov.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.80, Berlin 13.905 —13.525 (13.51), Bruselj 7.9211, Budimpešta 9.9096, Curih 1094.04—1097.04 (1095.09), Dunaj 796.31—798.31 (797.81), London 275.66—276.46 (276.06), New York 56.625—56.825 (56.725), Pariz 221.76—223.76 (222.76), Praga 167.60—168.40 (168), Trst 297.26 denar, 297.4326 blago 297.46).

Inozemske borze.

Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.3225, London 25.1825, New York 518.5, Bruselj 72.25, Milan 27.13—27.1275, Madrid 53.90—53.75, Amsterdam 208.0225, Berlin 123.225, Dunaj 72.80, Sofija 3.75, Praga 15.33, Varšava 58.05, Budimpešta 90.425.

Aleksander Hudovernik 70 letnik

Ob jubileju plodonosnega življenja našega odličnega pravnika in javnega delavca

Ljubljana, 20. februarja.

Krepak, nepostaran in močan slavi jutri notar Aleksander Hudovernik, prvo mestniški Ciril Metodove družbe, odlični pravnik in narodni obrambni delavec, 70letnico svojega plodonosnega življenja. Rojen je bil jubilar 21. februarja 1861 v Stični, kjer je bil oče sodni uradnik, njegov brat je pa znan glasbenik Ludovik, ki je l. 1901 umrl kot kapelnik stolne cerkve v Mariboru. Gimnazijo je Aleksander dovršil v Novem mestu l. 1878 in se sedaj ga nikdar ne manjka pri vsakoletnih prijateljskih sestankih, ki jih novomeški dijaki prirejajo v Ljubljani. Po maturi se je vpisal na Juridico fakulteto na Dunaju, kjer je svoje pravoslovne študije absolviriral l. 1882. Posvetil se je notarstvu in je služboval v Kranjski gori, Kostanjevici, od leta 1904 dalje pa v Ljubljani, kjer ga je notarska zbornica kot odličnega pravnika in najboljšega kolego izvolila l. 1919 za svojega predsednika.

Že na vseučilišču in tudi pozneje kot notar je pridno sodeloval pri našem listu in pisal zanj znamenite uvodnike o narodnih vprašanjih, razne članke o pravnih problemih in tudi listke z najrazličnejšo vsebino, zlasti pa se je s temi svojimi spisi uspešno boril za pravice slovenskega jezika pri sodišču. Kot pravnik je pa posebno mnogo pisal za Moschétov »Slovenski pravnik«, kjer je priobčeval razne sestavke in drobne iz slovenskega prava pod šifro H. k. . . — k. V tej znameniti zbirki slovenskih pravnih spisov so izšlo Hudovernikovih temeljite razprave o črnogorskem zakonodajstvu in slovenskih pravnih običajih, »Navod za zapisavanje pravnih običajev«, kateri žive v narodni, »Prisega ljubljanskega mesta«, »Slovenski juristi«, »O pravnih terminologijah«, »Novi kazenski zakon za Rusijo«, biografiji Tomaža Dolinarja in dr. Jakoba Razlaga in več starih pravnih slovenskih običajev. Ti članki so nastali večinoma iz predavanj v dunajski Sloveniji, kjer je bil med najglednejšimi njemu člani. Največje njegovo delo je pa sodelovanje pri prevajanju »Občnega sodnega reda«, ki ga je po večini on prevedel, izdal pa dr. Moše.

Jubilar pa ni samo odličen pravnik, temveč se je v svojih mlajših letih mnogo pečal s pisateljevanjem. Že v Novem mestu kjer je študiral, se je seznanil z Janezom Trdinom, ki ga je navdušil za slovanstvo, od tod tudi njegovo zanimanje za slovensko etnografijo in zgodovino našega prava. S Trdinom sta postala dobra prijatelja in v »Ljubljanskem Zvonu« l. 1913 so izšli za Trdinov životopis prevažni »Spomini na Janeza Trdina«. Na vseučilišču se je Hudovernik bavil pred vsem z rusko književnostjo in l. 1882 je v »Kresu« objavil krasen prevod Turgenjeva »Pesmi zmagovalec«.

nosne ljubavne in pa članke »Nekaj o Stični«. Nežni Turgenjev je najbolj ugajal rahločutni Hudovernikovi duši in že leta 1883 so v njegovem prevodu izšle tudi njegove »Poezije v prozi«, l. 1885 pa v Kranjski Narodni biblioteki »Smita«.

Največje zasluge, ki bodo ostale vedno zapisane v zgodovini naših narodnih bojev si je pa jubilar pridobil na narodno-obrambenem polju. Leta 1907 je bil izvoljen v odbor CM družbe, kjer je deloval skoraj 20 let kot blagajnik. Delo na tem položaju je bilo ogromno, saj smo v tisti dobi imeli polno šol ob meji, na severu in jugu in so z vseh mest in najmanjših vasi prihajali vsak dan darovi za rešitev naše dece iz pretečih nemških in italijanskih rok. Leta 1926 je bil Aleksander Hudovernik izvoljen za prvomestnika Ciril Metodove družbe, ki jo še sedaj vodi z vso verno in vztrajnostjo. Na glavni skupščini istega leta v Rogaški Slatini je ravnatelj Senekovič predlagal, naj se Aleksander Hudovernik izvoli za neprecenljive zasluge za našega člana, kar je glavna skupščina tudi z navdušenjem storila. Ko se je pokazala potreba postaviti se v bran raznim nemškemu Schulvereinu tudi še Südmarki, je prvomestnik Hudovernik ustanovil društvo »Branibor«, ki je rešilo marsikatero zemljo in marsikatero slovenskega kmeta domovini.

Njegovo tiho, vedno smoteno in premišljeno ter do skrajnosti nesebično in požrtvovalno delo traja še vedno z nezmanjšano energijo. In ker poznamo njegovo preveliko skromnost, mu danes ključemo samo: Še mnogo delavnih let!

rahi častnega večera pač v večjem številu udeležiti sportniki sami. V nadaljnjem govoru je omenjal, da je Slovenija pasivna. Zato moramo gledati, da izboljšamo naš položaj. Ena aktivnih njenih postavk je naš tujski promet, ki v zadnjih letih krasno napreduje. Nedvomno je to tudi zasługa g. dr. Žižka, kateremu je v tem pogledu hvalečna tudi vsa Ljubljana, kajti tujski promet v našem mestu od leta do leta narašča. G. župan je slavljencu osebno čestital.

V imenu Sokola se je pridružil čestitkam starosta Sokola II. dr. Šubice, ki je poudarjal, da je tudi Sokolstvo sprejelo v svoj program smučarstvo. V imenu SK Ilirije je imel daljši nagovor njen predsednik dr. Dular, ki je izrazil svojo radost, da je dr. Žižek že vsa leta član SK Ilirije in je klubu kakor vsemu sportu mnogo koristil. Zaključil je svoj govor z apelom, naj država, občine in drugi merodajni faktorji klubom priskočijo na pomoč in jim zlasti pomagajo graditi igrišča, ki so potrebna za sportno vzgojo.

Predsednik dr. Pirc je prečital pozdravni pismi dr. Krisperja in podpredsednika JZSS dr. Hrističa, ki je pisal iz Kranjske gore. V imenu vojske je izpregovoril polkovnik Ožegović, ki je poudarjal, da se je začelo smučarstvo po zaslugi dr. Žižka gojiti tudi v naši vojski.

V imenu Skale se je pridružil čestitkam profesor Janko Ravnik, v imenu SPD pa dr. Tominec ml., ki je izrazil željo, da bi Ljubljana dosegla ugodnejše zveze s Kranjsko goro in Bohinjem. Za Smučski klub Ljubljana je slavljencu čestital predsednik g. Ante Gnidovec, h koncu je pa miss Copelandova izročila slavljencu svoj propagandno angleško knjigo o lepota naših planin.

Dr. Žižek se je še vsem še enkrat zahvalil, poudarjajoč, da bo tudi v bodoče podpiral sport in klube, kolikor bo pač v njegovi moči. S tem je bil oficijelni del proslave zaključen, nato se je pa razvila animirana družabna zabava.

Darila za zmagovalce

V izložbi trgovine Gorec v palači Ljubljanske kreditne banke so razstavljena naslednja darila za zmagovalce v I. mednarodnih zimsko sportnih tekmah JZSS.

Prvak Jugoslavije v smučanju za leto 1931 dobi zlato zappestno oro kralja Aleksandra z monogramom. Predsednik vlade general Živković je daroval zlato cigaretno dozo z napisom: »Pobedniku u Kombinarnoj Utkamici I. Medjunarodne Utkamice J. Z. S. S. Bohinj 1931. Predsednik ministrskega sveta General Petar J. Živković.« Razen tega dragocenega darila je pa predsednik vlade daroval še krasen srebrni, znotraj pozlačen pokal brez pokrova, ki je na njegovem podstavku napis: »Klubu pobedniku u kombiniranoj utkamici I. medjunarodne utkamice JZSS Bohinj 1931. Predsednik Ministrskega Sav. gen. Petar Živković.« Pokal je namenjen za prehodno darilo klubov-prvaka. Srebrni in znotraj pozlačen 62 cm visok pokal, ki ima na pokrovu zmagovalca z lovčevim vencem, je pa daroval minister Hadžić, kakor je napisano tudi na srebrni tablici: »Bohinj 1931. — Pobednici u smučskih skokima — Ministar vojske i mornarice armijski general Stevan Hadžić, Minister za javna dela dr. Kosta Kumandur je poslal eleganten pokal iz čistega srebra s pokrovom in napisom: »Bohinj 1931. Pobednici u smučskom teknu na 18 km. Minister dr. Kosta Kumandur.« Minister za trgovino dr. Juraj Demetrovič je daroval prekrasen orijentalni servis za črno kavo, ki so na njem zlati kovani ornamenti na srebrni podlagi. Servis je za štiri osebe in obstoji iz 9 kosov, namenjen je pa za zmagovalca v vztrajnostni tekmi na 30 km. »Jutro« je darovalo za najboljšega Jugoslavana v tekni na 18 km najpreznejši srebrni kronometer, za najboljšega Jugoslavana v vztrajnostnem teknu na 30 km je pa »Slovenec« daroval pozlačen, s filigranom in lovčevim vencem okrašen pokal. JZSS sam je kupil krasen servis enake tehnike, kot je servis ministra dr. Demetroviča, za turško kavo, ki je namenjen za drugega zmagovalca v skokih, trije manjši pozlačeni pokali s filigranom so pa nagrade za tretja mesta, velik srebrni pokal za drugo mesto na 18 km, en visok pokal z zlatimi ornamenti na srebrni podlagi za 2. mesto na 30 km in en majhen srebrni pokal s smučkami za tretje mesto pri vztrajnostnem teknu na 30 km. Ostala darila, ki so med njimi tudi darila »Politike« in »Pravde«, so še na potu.

To impozantno razstavo najdragocenejših daril, kar jih je doleže Ljubljana videla, neprestano oblega množica gledalcev, da človek le težko pride blizu okna.

Posebni vlak iz Zagreba

Razen posebnih vlakov iz Ljubljane in iz Maribora je zasiguran tudi še poseben vlak iz Zagreba k mednarodnim smučskim tekmam v Bohinju. Vlak bo odpeljal iz Zagreba ob 11.30 tako, da bodo zagrebški udeleženci lahko v enem dnevu prišli v Bohinj in zopet nazaj v Zagreb. Tudi za ta vlak velja polovična cena, zaradi česar je pričakovati, da bodo Zagrebčani izkoristili to priliko in se v velikem številu udeležili prvih večjih mednarodnih zimsko-sportnih prireditev v naši državi.

Posebni izletniški vlak iz Zagreba za Bohinj in za udeležence iz Maribora v soboto dne 21. t. m.

Poleg že objavljenih posebnih izletniških vlakov od Ljubljane gl. kol. do Bistrice in nazaj bode vozil za udeležence iz Zagreba v noči od 21. na 22. februarja poseben izletniški vlak z odhodom iz Zagreba gl. kol. ob 23. uri 25 min. in prihodom v Bistrico Boh. jez. ob 7. uri. Za povratek zagrebških udeležencev bo vozil od Bistrice Boh. jez. do Zagreba poseben izletniški vlak z odhodom iz Bistrice Boh. jez. ob 18. uri dne 22. t. m. in prihodom v Zagreb ob 23. uri 50 min. dne 22. t. m.

Udeleženci iz Maribora odhajajo iz Maribora z večernim rednim potniškim vlakom ob 21. uri 50 min. Za mariborske udeležence

se dostavijo posebni ojačilni vozovi, ki tečejo iz Maribora direktno do Bistrice Boh. jez. Njihov povratek se izvrši takisto v direktnih vozovih do Maribora, z odhodom iz Bistrice Boh. jez. ob 18. uri odn. ob

Laknar bo jutri izročil sodišču

Kako se je morilec župnika Kušarja izprehajal po Ljubljani -- Zanimiv prizor v trgovini »Berko«

Ljubljana, 20. februarja.

Se bolj, kakor v soboto, ko je »Slovenski Narod« prvi objavil vest o roparskem umoru župnika Kušarja v Mengšu, so se trgali ljudje za naš list včeraj, ko je zopet prvi prinesel podrobno poročilo, da je morilec v ropah pravice. Vse trafike so bile v trenutku polne, raznašalec je občinstvo kar trgalo list iz rok, naročniki so jih čakali pred hišo in list je bil seveda takoj razprodan.

Vse kavarne in gostilne so bile polne najbolj razburjenih pogovorov, kako bo Laknar visel, kakšen je in kam je skril tisti denar, ki ga je sam iskal pod Čevljarjskim mostom. Skoraj razočarani so bili gostilniški sodniki, ko so jim o novem kazenskem zakoniku boljše poučeni z vso važnostjo razložili, da je morilec mladoleten in da ga mladost varuje pred smrtno kaznijo. Nato so pa zopet ugibali, kako visoko kazen sme dobiti, se šahli, naj počakajo z vislicami do 21. njegovega leta, razglabljali so pa tudi, če nazadnje ne bo razprava še celo tajna. Kakor naglo je zanimanje zapopolnilo, tako hitro se je razburjenje tudi poleglo. Kmalu so se ljudje nasitili podrobnosti o umoru in zločinu, saj smo v Ljubljani vajeni, da je tudi največja senzacija le prav kratak čas efektivna. Danes bi ljudje zopet radi še težjih novic in še bolj razburljivih vesti. Upamo, da nam ne bo treba več poročati o tako zverinskih zločinih.

Preiskava bo kmalu zaključena

Morilec župnika Kušarja Ivan Laknar je danes še v policijskih zaporih justične palače v samotni celici. Noč je mirno prespal. Sploh je tako miren in apatičen, da bi človek ne verjel, da gre za roparskega morilca. Policija danes sestavlja zapisnike in druge formalne akte. Preiskava o umoru župnika Frana Kušarja je poverjena preiskovalnemu sodniku dr. Ivanu Bizjaku. Morilca Laknarja izroče jutri deželnemu sodišču. Ker je Laknar vse priznal, je preiskava zelo olajšana, zato je pričakovati, da bo kmalu zaključena in se bo najbrže razprava pred velikim senatom vršila že v marju ali juniju.

V modni trgovini

Ko je Laknar v soboto dopoldne na St. Peterski cesti pri Prešerju nakupil čevlje, obleko, lepo črno suknjo, čepico, kravato in eleganten šal ter plačal 1776 Din, se je v kleti v Dalmatinovi ulici št. 7 preoblekel, pa se še ni zdel dosti zal. Iz kleti je prenovljen kot kavalar krenil po Dalmatinovi ulici, se nasmešnil reši justični palači, zavljal na Dunajsko cesto in lagodno šetajoč prispel pred izložbeno okno modne trgovine »Berko«. Elegantni gospod si je ogledal najmodernejše blago, se prepiral o cenah, konstatal, da je trgovina solidna in vstopil.

Mladega gospoda je stregel z vso uslužnostjo gospod Učak in mu razkazal vse najlepše, kar trgovina premore. Gospod je bil namreč precej izbiren, vendar pa sila kavalirski in se ni niti zmenil za cene. Najprej si je izbral po dolgem iskanju najfinjši modni velum klubok, ki je veljal 270 Din, sicer pa trgovina »Berko« hrani kot zanimivost še blok z Laknarjevim računom: za elegantno barvasto srajco je plačal 105 Din; dobrostrčni sinko se je spomnil tudi svoje gospodične zaročenke ali dobre matere ter kupil tudi lepo žensko jopico za 130 Din. Ker je bilo slabo vreme, je rabil dva robca za 24 Din in par nogavice za 26 Din. Da bi ne nosil vedno enake kravate, si je izbral najmodernejše rižasto svileno kravato za 48 Din in seveda tudi ovratnik za 24 Din, ker je bil ameriški, ki se ne pere. Za razne gumbje za ovratnik in manšete je pa Laknar izdal 39 Din. G. Učak je šarmantnemu kupcu vse lepo zavljal, izračunal svoto 666 Din ter takoj sam od sebe popustil 6 Din. Ko mu je ta rabat trgovec povedal, se Laknar niti zmenil ni, ker ga je zanimal drugi gost trgovine, ki je bil pravkar vstopil.

Ko je Ljubljana zvedela za zločin v Mengšu, so začeli ljudje govoriti in ugibati vse mogoče. Povsod so seveda najbolj ugibali, kdo je morilec in ali bo kmalu prijet. Novo vstopivši gost je hotel nekaj kupiti. Trgovca je vprašal, kaj je novega v zasledovanju morilca meng. župnika, je zakrilil z rokami in vzkliznil: Ga že imajo! So mu že na sledu! Potegnil je iz žepa fotografijo in jo pokazal navzočim. Imel je pri sebi slučajno fotografijo nekoga, ki ni v nobeni zvezi z umorom. Laknar se je priznal, ne smehljaj in pokazal največje zanimanje za uspehe zasledovanja ter se zopet obrnil h g. Učaku ter ga začuden vprašal: Kdo neki je in kako so ga mogli tako naglo najti? Čudno! Govoril je še več z g. Učakom, kar je gost poslušal z največjim zadovoljstvom. Ko je Laknar klačal račun s tiščakom, je še vprašal, kdaj gre vlak v Brežice, potem je pa z elegantnim poklonom mirno odšel.

Fotografiral se je tudi

Vse, kar je počel morilec po umoru meng. župnika, priča, da je navzlic svoji mladosti skrajno pokvarjen in cinčen. Iz Mengša je prispel po groznem zločinu v Ljubljano, kjer se je mirno izprehajal po mestu in zavljal svojo izvoljenko celo k fotografu Grablovcu, kjer sta se data skupaj fotografirati.

Celo v gledališču je bil

Včeraj so prišle med zasliševanjem morilca Ivana Laknarja na dan še zanimive podrobnosti. Kakor znano, se je morilec v soboto ves dan potikal po Ljubljani. Najprej si je kupil novo obleko in suknjo in se šel preobleč, potem je pa kolovratil po mestu, prisluškoval, kaj govorijo ljudje o umoru in še istega popoldne z zanimanjem prebiral poročila »Slov. Naroda« o krivem zločinu. Hodil je po Ljubljani brezskrbno, saj je popolnoma izpremenil svojo zunanjost. Oblasti so namreč imele opis, da je bil obločen v preprosto obleko, Laknar je pa bil v črni suknji in črnih hlačah in ga tako na podlagi opisa pač ne bi mogel nihče spoznati. Popoldne je stal pred pošto, se nasmešnil tam službojočemu stražniku in ga pozdravil. Stražnik seveda ni slutil, da je pred njim morilec in mu je celo odzdravil. Zvečer je bil Laknar v drami, kjer je do konca prisostvoval predstavi.

Davi je vse dopoldne g. Zajdel Laknarja zasliševal. Kakor popreje, je tudi danes vse priznal in še omenil nekaj podrobnosti umora. Policija skuša v glavnem zvedeti, koliko je bilo prav za prav ukradenega denarja in kam ga je skril. Vse namreč kaže, da si je skrivališče pod Čevljarjskim mostom izmislil in da je najbrž denar kje drugje zakopal, morda pa tudi izročil kakšnemu znanцу ali znanici.

Beležnica

Koledar.

Danes, Petek, 20. februarja 1931, katoликтičant: Elevertij, pravoslavni: 7. februarja, Drago.

Današnje prireditve.

Drama: zaprto.
Opera: zaprto.
Kino Matica: Vihar na Montblancu.
Kino Ideal: Trdnjava Ivangored.
Kino Ljubljanski Dvor: zaprto.
Dežurne lekarne.
Danes: Bohinjska, Rimska cesta, Leustek Resljeva cesta, dr. Kmet, Dunajska cesta.

Prijava škode po ujmah

Večina zemljiških posestnikov in mnogo županstev se danes ne vedo, kako naj se prijavi škoda po ujmah, povzročena na poljskih pridelkih, v vinogradih itd., odnosno si še vedno niso na jasnem, na kaj imajo prav za prav pravico posestniki, ki so utrpeli škodo po vremenskih ali drugih nezgodah. Tako se dogaja, da vsebujejo take prijave, ki jih županstva zgolj iz nepoznavanja tozadevnih predpisov predlagajo kumulativno pristojnim davčnim oblastvom, četudi so čisto individualnega značaja, poleg tekoče številke samo še ime oškodovanca z navedbo višine škode v dinarjih, ki jo je leta utrpel, ne dabi pri tem prizadeti, odnosno dotična županstva označila: lega in vsaj približno tudi površino oškodovanih parcel ter čas, kraj in vrsto elementarne neizgode.

Očividno mislijo županstva, odnosno poedinosti oškodovanci, da jim bo država povrnila vso škodo enostavno, kakor je bila ocenjena in kumulativno vnešena v dotične celine zapisnike pristojnih županstev, ki naj bi nadomestili posamezne prijave, poedinosti oškodovancev. Iz tega pa sledi, da interesi večinoma ne vedo, da se odpiše navadno le en del osnovnega davka za poskodovano parcelo in še to pa samo v slučaju, ako je žetva (trgatev) na njej uničena za najmanj ¼ od normalnega pridelka.

Povdarja se, da imajo katastrske uprave radi takih s strani županstev, odnosno poedincev, nepravilno sestavljenih prijav šestokrat največje težave in sitnosti. Z ozirom na to je nujno potrebno, da se podrejena vam županstva do dobrega seznanijo s tozadevnimi predpisi. V to svrhu naj jih to načelstvo takoj opozori zlasti na »Uredbo o odpisu davka od elementarni škodik z dne 20. oktobra 1928, št. 137.095, ki je izšla v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti z dne 18. decembra 1928, pod št. 394.

Županstva se naj še posebno opozarja na določila člena 9. te uredbe, ki jasno določajo, katero prijavo je smatrati za individualno in katero za skupne (kumulativno), to se pravi, kdaj jih morajo vložiti posamezni poškodovanci sami in kdaj županstva, kumulativno za vse oškodovance skupaj.

Obenem se naj županstva opozore, da je treba vsako večjo elementarno škodo v občini po občinskih izvedenih ugotovitvi ter dotični cenini zapisnik (prepis), s kratkim poročilom službenim potom predložiti tudi kraljevski banski upravi. To je potrebno zlasti v primeru, ako se v svrhu omilitve škode reflektira na podporo iz javnih sredstev.

Debeli ljudje dosežajo z vestno uporabo naravnih »Franz Josefov« grenčice iztrebljenje črevesa brez vsakega napora. Mnogostevilna poročila zdravnikov-strokovnjakov potrjujejo, da so tudi oni, ki bolehalo na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamnih in sladkorni bolezni zelo zadovoljni z učinkom »Franz Josefov« vode. »Franz Josefov« grenčice se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pozdravljeni, vitezi plemenitega sporta

Počastitev zaslužnega sportnika dr. Žižka — Krasna darila zmagovalcem

Ljubljana, 20. februarja.

Danes je začel sprejemati naš romantični Bohinj viteze in predstavnike najlepšega sporta, prihajajoče iz vseh krajev države in iz tujih držav na prvo mednarodno smučsko tekmo na jugoslovenskih tleh. Vse premalo se še naša javnost zaveda velikega pomena te prireditve in zato morda sprejem odličnih domačin in inozemskih gostov pri nas ne bo tako sijajen, kakor bi bil v drugi državi, pač bo pa enako ali pa še bolj pristrčen. Smučarstvo se je zadnja leta pri nas tako močno razmahnilo, da smemo po pravici upati, da stopamo z mednarodnimi smučskimi tekmami v Bohinju na tem polju v novo dobo še večjega in uspešnejšega razvoja in da bomo imeli na domačih tleh še več takih prireditev. Skromne so naše razmere in tudi pogoji za zimski sport pri nas še daleč niso tako ugodni, kakor v drugih, zlasti severnih državah, vendar so pa storiili naši požrtvovalni pionirji zimskega sporta vse, kar je bilo v njihovih močeh, da bo dragim gostom kratko bivanje med nami čim prijetnejše in da bodo z organizacijo tekem zadovoljni.

Naša najiskrenejša želja ob otvoritvi mednarodnih smučskih tekem v Bohinju je, da bi se ta prelepi sport v bodoče tudi pri nas še z večjim uspehom razvijal, da bomo mogli tudi na tem polju tekmovali z drugimi narodi. Predragim gostom pa ključemo prirčno dobrodoščilo.

Častni večer in odlikovanje dr. Žižka

Snoči je priredil JZSS ministerjalnemu svetniku in načelniku ministrstva dr. Cirilu Žižku v znak priznanja za njegove zasluge na sportnem in tujskoprometnem polju častni večer, na katerem mu je izročil zlat znak, najvišje savezne priznanje. Počastitev odličnega sportnika se je vršila v Beli dvorani hotela Union ob udeležbi podbana dr. Firkmajerja, župana dr. Puc, načelnika trgovskega oddelka banške uprave dr. Marna, polkovnika Ožegoviča kot zastopnika vojske, konzula dr. Dularja, dr. Plessa za TOI, blejskega župana, predstavnikov JZSS ter predsedni-

kov in predstavnikov raznih klubov in sportnih organizacij. Prišla je tudi odlična prijateljica našega naroda miss Copelandova, pogrešali smo pa žal sportnika, ki bi se bili morali v prvi vrsti oddolžiti dr. Žižku.

Pozdravni večer je otvoril predsednik JZSS dr. Pirc, ki je uvodoma poudarjal, da je na predvečer revije naših smučarjev JZSS sklenil izkazati priznanje sportniku, ki je prvi sprožil idejo splošne sportne organizacije. Dr. Žižek je bil eden prvih naših mož, ki je po vojni uvidel, da nastaja nova doba — doba, ki naj dvigne človeka iz motovirja, kamor ga je bila potisnila vojna. To je bila doba sporta. Zmagovita ideja sporta je zajela vso Evropo, ves svet, rešila je mladino propada. Mladina se zdaj zbira okrog klubov in društev. Tudi Slovenci nismo zaostali. Takoj po vojni se je začelo pri nas živahno sportno udejstvovanje, na čelu katerega je bil naš današnji slavljenc dr. Žižek. On je polagal temelje ideji organizacije splošne Sportne zveze, bil je med ustanovitelji zimskosportnega oddelka Sportne zveze. Bil je eden prvih propagatorjev smučkega sporta. Seme, ki ga je zasejal, je rodilo stoteran sad. Iz gredič nekdanjih smučarjev je narasla cela armada, ideja smučarstva in sporta pa zmagovito prodira na vsej črti. JZSS proslavlja letos 10. letnico obstoja. Vseh 10 let je stal dr. Žižek svesto zvesto ob strani, nudil mu je vsestransko pomoč in znal zainteresirati merodajne faktorje za smučarstvo in sport sploh. Pospeševal je veslaške klube, sodeloval pri Avtomobilskem klubu in sploh stremel za tem, da dvigne ter popularizira sport v Jugoslaviji. Obenem je pa vodil intenzivno tujskoprometno propagando, ki je zlasti našim krajem neizmerno koristila. Za te in mnoge druge zasluge mu izroča zlat savezni znak.

Dr. Žižek se je za izkazano mu priznanje in odlikovanje prirčno zahvalil, poudarjajoč, da si svojega delovanje ne šteje v zaslugu, temveč je samo storil, kar je bilo v njegovi moči. Veseli ga iskreno, da sportna ideja zmaguje in da se smučarstvo tako naglo širi ne samo v Sloveniji, temveč tudi v drugih krajih države.

V imenu banke uprave je slavljenca pozdravil banski svetnik dr. Rudolf Marn, v imenu mesta pa župan dr. Dinko Puc. Župan je uvodoma poudarjal, da bi se mo-

Danes ob 4., 7. in 9. uri!

Premiera

grandiozna visokopalniška zvočna večerina

Vihar na Mont Blancu

Lene Riefenstahl, Sepp Rist, Ernst Udet

Režija DR. FANCK

Vsi posnetki tega prekrasnega umotvora so delani v naravi v kraljestvu večnega ledu v višini nad 4000 metrov. Letalec Udet pristane na ledniku!

Nabavite si takoj potrebne vstopnice za premiero!

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Dnevne vesti

— Drugi kongres slovenskih klasičnih filologov. Na željo, izraženo pred dvema letoma na prvem kongresu slovenskih klasičnih filologov v Varšavi, se bo vršil drugi kongres letos od 26. do 28. maja v Pragi. Namen kongresa je vzajemna informacija o tradiciji antične kulture pri posrednih slovenskih narodih, obravnavanje drugih znanstvenih problemov na polju klasične filologije, ugotovitev položaja klasične filologije ter učenih metod na srednjih in visokih šolah slovenskih držav. Predavanja, združena z debato o pedagoških predmetih, bodo v dveh sekcijah, znanstveni in pedagoški. Pomen kongresa daleč presega ozki okvir strokovnih interesov ene veje filološke vede, čeprav je klasična filologija zdaj skoraj v vseh državah hud boj za priznanje svojega pomena za vzgojo in inteligence vsakega naroda. Kongres bo nudil inozemskim udeležencem lepo priliko seznaniti se temeljito s češkoslovaškim ljudstvom in kraji, spoznati lepote in znamenitosti Prage, pogledati prijateljske stike med navdušenimi pionirji slovenske vzajemnosti in ugotoviti temelje kulturne sodelovanja vseh slovenskih narodov. Kongres se bo vršil v novem poslopiju filozofske fakultete na Smetanovem trgu, kjer ima tudi pripravljani odbor pisarni.

— Iz odvetniške službe. V imenik advokatske komore v Ljubljani je bil vpisan dr. Ludvik Vadenal s sedežem v Muski Soboti.

— Zborovanje občinskih namestnikov. V nedeljo, 22. t. m., se snidejo v Beogradu delegati organizacij občinskih namestnikov iz vseh banovin naše kraljevine na sejo uprave Saveza organizacij uslužbenec selskih in mestnih občin kraljevine Jugoslavije. Na tej važni seji se bo obravnavalo o pripravah za novi občinski zakon in sklepano o ukrepih, ki so potrebni za uveljavljanje želja občin, namestnikov in moderne uprave naših mestnih in selskih občin. Razmotrila se bo tudi poglabitev in razširitev saveznih organizacij po vseh krajih, kjer občinsko namestništvo še ni organizirano. Na tej seji bo zastopana tudi državna banovina po treh delegatih, ki so obenem ožja uprava Saveza, to so mag. nadsvetnik Govekar Fr. kot predsednik Saveza ter višja mag. oficijala Mohorčič Drago iz Ljubljane in Kramberger Franjo iz Maribora.

— Sprememba voznega reda na državnih poštah potniških avtomobilskih progah Brežice-Nov mesto in Mestinje-Sv. Peter pod Sv. gorami. Na avtomobilski progi Brežice-Nov mesto ob 20. t. m. dalje odhajal avtomobil iz Novega mesta ob 12.00 in prihajal v Brežice, kolodvor ob 13.55, kjer ima ob 14.05 priključek na vlak proti Ljubljani in Mariboru. Z 20. t. m. se spremeni tudi vojni red na progi Mestinje-Sv. Peter pod Sv. gorami tako, da bo avtomobil odhajal od Sv. Petra pod Sv. gorami ob 11.55 in prihajal v Mestinje ob 13.50. S to spremembo ima avtomobil v Mestnju ob 14.02 zvezo na vlak proti Mariboru in Ljubljani.

— Nove mednarodne telefonske zveze. Na odredbo prometnega ministra so bile odprte med drugimi naslednje mednarodne telefonske zveze: Lesce - Dunaj 4.20 zl. fr. Gornja Radgona - Gleichenberg - Ehrenhausen 1.50, Gornja Radgona - Bruck a./M. - Celovec, Leoben in Bellak 2.70, Gornja Radgona - Bad Aussee - St. Pölten, Semmering in Wiener-Neustadt 3.45, Gornja Radgona - Lienz - Salzburg 3.90, Gornja Radgona - Innsbruck 4.35, Rakek - Padova 2.25, Bled - Padova 2.55, Ljubljana - Karlovec, Portorose 2.10, Ljubljana - Sušak - Ravenna 2.85, Ptuj - Benetke 3, Ptuj - Milan 3.60, Ptuj - Genova 4.20, Novo mesto - Gorica 1.80, Novo mesto - Benetke 2.55, Ormož - Trst 2.25, Meža z vsemi mesti na Holandskem 8.85, Maribor - Elhrurt - Ludwigschafen 6.60, Maribor - Düsseldorf 7.80, Sevnica - Stuttgart 6.60, Ljubljana - Weiden 6.

— Ponovno razdržavljenje državnih pošt. Po zgledu Nemčije, Italije in drugih evropskih držav bo tudi v naši kraljevini še marsikatera državna pošta uvrščena med pogodbeno pošto. Iz Beograda poročajo, da bo v kratkem izpremenjen pravilnik za pogodbeno poštarje. V pogodbeno pošto bodo uvrstili vse tiste državne pošte urade, katerih promet šteje manj kot 40.000 delovnih enot.

— Telefonski pogovori s strankami, katere nimajo telefona. Pošto ravnateljstvo dravske banovine razglasi: Po računih dnevnih telefonskih pogovorov smo ugotovili, da imajo nekatere pošte vedno več takih pogovorov, ko govori stranka iz celice bodisi kraljevno ali medkraljevno s kakšno pošto, ne pa z zasebnikom. Ker domnevamo, da se stranke s tem največkrat izogibajo plačevanju pristojbin za pozivnice ter da prošjo kratkotrajno pošto za posredovanje raznih naročil, odrejamo: Kadar zahteva stranka pogovor iz celice s kakšno pošto, ki ni oddaljena nad 6 km, torej v kraljevem prometu, naj se ji da zveza proti plačilu 1 Din. Ako pa stranka potem, ko je zvezo dobila, prošjo pozvano pošto, naj ji stori tako ali drugačno uslugo, na pr.,

da pokliče kakšno zasebno stranko k telefonu ali da naj sporoči kakšni privatni stranki to ali ono, jo mora pošta zavrniti in opozoriti, da mora naročiti pogovor s pozivnico. Prav tako je treba odklanjati take prošnje oziroma naročila v medkraljevem prometu, stranki, ki je v tak namen zahtevala zvezo s kakšno pošto, pa vselej zaračunati pogovor. Vsako omalovaževanje tega odloka bo direktna strogo kaznovana.

— Najstarejša Litijčanka umrla. Še ni dolgo tega, ko se je naša javnost spomnila najstarejše Litijčanke ge. Josipine Kobler, matere inspektorja g. Pavla Koblerja. In po pravici se je spomnila, saj ni bila samo najstarejša Litijčanka, temveč daleč naokrog znana agilna narodno-obrambna delavka in plemenita žena, ki so jo visoko spoštovali in cenili premožni znanci in prijatelji. Včeraj popoldne je pa njeno blago srce nehalo utripati. Umrla je v 91. letu starosti. Pogreb bo jutri ob 15.30 na litjsko pokopališče. Bodi ji lahka zemlja! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— Prekleto dražbe lava. Za četrtek dne 26. t. m. razpisana dražba lava občine Polhov Gradec se do nadaljnjega odloži.

— Zanimanje nemške in avstrijske javnosti za naše Primorje. »Putnik« v Šibeniku je dobil zadnje čase mnogo dopisov nemških in avstrijskih tujcev - prometnih uradov, ki prošijo, naj jim pošlje čim več prospektov Šibenika in okolice. V Nemčiji in v Avstriji je zanimanje za naše Primorje vedno večje tako, da so izglede za letošnjo sezono zelo dobri.

— Tujski promet v Dubrovniku. V Dubrovniku pričakujejo, da bo tujski promet letos zelo velik. Hoteli so že dobili naročila za marec, zlasti pa za april. Nekateri hoteli so izvršili adaptacije, hotel »Imperial« je pa ves prenovljen. Dobil je moderno kurjavo, električne signalne zvonce in v mnogih sobah telefon.

— Oddeleki za nemški učni jezikom na osnovnih šolah. Po odredbi prosvetnega ministra je bil odprt po en oddelek za nemški učni jezikom na mnogih osnovnih šolah, med drugimi tudi v Dragi, Srež Kočevje, v Celju, v Lazah in v Travi, Srež Kočevje.

— Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 22. do 31. januarja je bilo v dravski banovini 19 primerov tifuznih bolezni, 51 škrlatink, 72 ošpic, 141 davice, 14 šena, 2 krčevite odreenelosti, ter po 1 griže, dušilnega kašlja in vnetja priušesne sluznice.

— Za mrtva proglasa. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglasi za mrtva sosesnica v Kobiliu Katarina Čuka, vdova Ferencak roj. Puhan, ki je odšla leta 1910 v Ameriko, pa se ni vrnila, in posestnikov sin v Gočovi Feliks Čeh, ki je ostal po vojni kot ujetnik v Sibiriji, od koder je leta 1921 pisal zadnje pismo.

— Jesenice. Javen šod nar. strok. zveze. Podružnica Narodne strokovne zveze sklicuje za v nedeljo 22. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani Sokolske doma javen šod, na katerem bo govoril dr. Joža Bohinjec o novem osnutku zakona o socialnem zavarovanju. Za ta šod vlada na Jesenicah veliko zanimanje. Šod je namenjen v prvi vrsti delavstvu, vabljeno pa so tudi vsi ostali, ki se za to socialno vprašanje zanimajo.

— Služba elektrotehnika. Na tehniški srednji šoli v Ljubljani bo pri stanici za žigovanje elektroštevecov s 1. aprilom letos nastavljen absolvent elektrotehniške delovodske šole kot uradnik III. kategorije. Reflektanti za to službo naj se javijo pri direktorju Tehniške srednje šole v Ljubljani najkasneje do 5. marca.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večinoma oblačno, da se bo pa vreme polagoma zboljšalo. Včeraj je bilo lepo samo v Skoplju, drugod pa oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 18, v Skoplju 15, v Sarajevu 12, v Zagrebu 7, v Mariboru 5,8, v Ljubljani 3,4. V južnih krajih imajo torej že pomlad, vsaj po temperaturi, ki je pa še zelo izpremenljiva. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,5 mm, temperatura je znašala 1 stopinjo.

— Dve nesreči. Včeraj se je pri telovadbi v Dolnem Logatcu ponesrečil 18 letni Anton Vesel. Pri odskoku z droga je tako nesrečno padel, da si je zlomil ključnico. — Včeraj popoldne je Marija Janež, 37 letna delavka v poslopiju banske uprave, padla z lestve in se nekoliko poškodovala. Oba ponesrečenja so prepejali v bolnico.

— Moderni Samson. V Betini na otoku Murteru živi mesar Jakob Girin, ki je neverjetno močan močan. Tehta 95 kg, meri pa 1,71 m. Na ramah lahko nosi 500 kg, v zobe pa 450 kg. Izpreha se s palico, ki tehta 7,5 kg, na 6 m dolgem in 100 kg težkem drogu pa dvigne nad glavo tri odrasle samce.

— Samomor zaradi gripe. V sredo popoldne je skočil v Subotici v vodnjak in utonil 60letni posestnik Juraj Delak. Pred dnevi se ga je prijel gripa in samomor je izvršil najbrž v deliriju.

Iz Ljubljane

— Iz Ruski dramski umetniki — gostje našega gledališča. Hudožestveniki pridejo! To je oni del Moskovskega umetniškega gledališča, ki je pod vodstvom znamenitega ruskega igralca Pavlova in umetnice Grečeve. Gostovali bodo v našem gledališču dvakrat in sicer v petek, dne 27. t. m. z Gogoljevim Revizorjem, v soboto 28. t. m. pa z Belo gardo, katero je napisal Bulgakov. To delo se prvič izvaja v Ljubljani. Hudožestveniki so vedno dobrodošli gostje vseh visoke umetniške igre in prepričani smo, da je uprava le ustregla gledališki publiki, ki jih je tudi v letošnji sezoni povabila na gostovanje. Vstopnice se že določijo pri dnevnih blagajni v operi.

— Iz Organizacijsko gibanje. Predzadnji nedeljo se je vršil v Ljubljani redni letni občni zbor zadrage »Poštni dom«. Predsednik V. Smerdu je poročal o delovanju zadrage v preteklem poslovnem letu. Kakor se da sklepati iz blaginjskega poročila, je imel »Poštni dom« ob koncu preteklega leta 823 članov s 1831 deželi. Prometa je bilo v minulem poslovnem letu za 632.421,91 Din. Bilanca izkazuje 318.707,56 Din imetja, ki je pa precej večje, ako upoštevamo faktično vrednost kupljene parcele, ki je danes vredna najmanj 200.000 Din. V preteklem letu je naraslo imetje le za 15.000 Din. Ko bi bila zadruga dovoljena loterija ali tombola, bi bilo danes nje stanje znatno večje. Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika dosedanj prednik V. Smerdu, za člane načelstva pa: M. Ban, T. Epih, J. Jakše, dr. B. Kurbus, L. Markelj, J. Poharec, T. Pokorn, Fr. Šalchar, Fr. Zajc in Iv. Zupanec; za namestnike: J. Čampa, S. Ljubič, E. Plevel in Iv. Rakovec; za člane nadzorstva: K. Čeh, J. Dular, J. Hauptman, M. Luznar, Iv. Rabič in Iv. Stanič; za namestnika pa: St. Knez in Iv. Metelko. — Zvečer se je vršil družabni večer. Tako občni zbor kakor tudi večerna prireditev sta bili slabo obiskani, kar je umljivo, če pomislimo, da so morali premožni uslužbenici plačati ta mesec povišano stanoarino in pa še za kuluk je bilo treba odšteti celo vrsto »lepih kovačev«. Pa naj gre clovek na zabavo, ko njegova mesečna plača ni zadostovala niti v poravnavo same stanarine.

— Iz Vreme je še vedno predpustno. Četudi imamo resni postni čas ter so se celo ljudje zresnili, Jug, sever, sneg, sonce, miraz — vse to se vrsti skoraj s filmsko naglico. Včeraj popoldne je pa deževalo kot jeseni, da je bila po cestah brozga od ure do ure še hujska. Sportniki so se tudi že pričeli rahlo bati, da bi jim zadnji trenutek ne splavale dolgo pričakovane smučke tekme s snegom vred v Bohinju po vodi, baje pa je malčaste vreme le v Ljubljani, kar je končno tudi prav, saj so ljubljanci sila potrpežljivi. Ne spravi jih s tira ne brozga, pa tudi ne snežni plazovi, ki se vedno bolj pogosto vale s streh ter ogrožajo javno varnost. Včeraj je sneg treščil večkrat s streh neke hiše v Šentoburgovi ulici, pa tudi na Kongresnem trgu, kjer je oplazil neko gospo in v Wolfovi ulici, kjer bi kmalu zasul neki avtomobil. Ljudje se za to nevarnost ne zmenijo dosti.

— Iz Izvrstna veseloigra v treh dejanjih »Extremoreale« na Šentjakobskem odru. V soboto 21. in v nedeljo 22. t. m. se bo uprizorila v režiji g. Karusa izvrstna veseloigra »Extremoreale«, polna krasne in duhovite besedne komike. Pri premijeri, ki je bila prejšnjo nedeljo, je dosegla veseloigra pri nabito polni dvorani popoln uspeh. Posetniki so se izvrstno zabavali in temeljito nasmejali. Pri predstavi sodelujejo dame Bučarijeva, Gorupova in Pirčeva, ter gg. Čuk, Kunc, Lavrič in Moser. — Vstopnice se določijo v trgovini gosp. Miloša Karličnika na Starem trgu, Vabljenci.

— Iz Film ZKD »Admiral Nelson in njegova poslednja ljubezen« se v nedeljo dop. ob 11. uri zadnjikrat v »Kino dvor«. Na splošno željo občinstva bo predvajala Z. K. D. prekrasni zvočni film o lepi Lady Hamilton in o slovitom angleškem admiralu Nelsonu, znaganovalec pri Trafalgaru se v nedeljo dop. ob 11. uri. Vsa, ki si je ogledala ta film, je občudoval krasne slike pomorskih bitk angleške vojne mornarice in lepo muziko ter petje tega čarobnega monumentalnega filmskega dela. Predstava se bo vršila kot običajno v kinu »Ljubljanski dvor«. Cene nizke!

— Iz O nevarnosti osnutka novega zakona o socialnem zavarovanju bo govoril v torek, 24. t. m. ob 20. uri v dvorani restavracije »Pri Levu« na Gosposvetski cesti poddirektor Pokojninskega zavoda g. dr. Janko Vrandeč na predavanju, ki ga priredi Društvo zasebnih in avtonomnih namestnikov v Ljubljani. Na to zelo važno socialno predavanje opozarjamo vse interese, predvsem pa privatne namestnike, katerim je predavanje v prvi vrsti namenjeno.

— Iz Marijonočno gledališče Ljubljanskega Sokola igra v nedeljo dne 22. t. m. v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste) pravilčno igro »Sneguljica« v treh dejanjih; začetek točno ob 4. pop.

— Iz Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani. Pevski tečaj za mešan zbor bo 21. in 22. t. m. Pričetek 21. t. m. ob 20. uri v »Glasbeni Matici«. Turneja je pred durni. Ničje naj ne izostane.

— Iz Družba sv. Cirila in Metoda je prečeta od moške in ženske podružnice v Šiški Din 1207,15 kot čisti dobiček dne 8. februarja prirejene predpustne veselice. Iskrena hvala. 114-n

— Iz Lokomotiva gorenjskega vlaka iztraja. Včeraj ob 17. je na glavnem ko'odvoru skočila s tira lokomotiva gorenjskega vlaka, ki prihaja okrog 17. v Ljubljano. S tira sta skočili samo sprednji dve kolesi. Nesreča ni povzročila skoraj nobene škode, zahtevala pa tudi ni človeških žrtev. — Lokomotivo so zopet kmalu spravili nazaj na tračnice.

— Iz Teška nesreča na glavnem kolodvoru. Včeraj popoldne se je na glavnem kolodvoru pripetila precej težka nesreča. Jurij Novak, 42 letni pekar državne železnice, je razkladal iz vagona blago, nesreča je pa

hotela, da je med delom omahnil in padel z vagona naravnost na glavo. Na železniški tračnici si je prebil lobanjo. Nezavesnega so prepeljali v bolnico. Novak je oženjen in oče treh otrok.

V lekarni. Po cele noči ne spim. Lepo vas prosim, dajte mi kakšen prašek. — Ali naj bo za spanje ali proti mrčesu?

„Strašna“ zgodba za postne dni

Zgodba, ki jasno priča, da se srednji vek pri nas še ni preživel

Ljubljana, 20. februarja
Te dni je v Ljubljani zopet dolga kljub vsem senzacijam in katastrofom. Edino to nas tolaži, da je tako menda povsod, kjer se jim pač vedno tako dremje kot nam. Plesov, maskarad in denarja ni več, led se je stal, sneg kopni, morilec je že prijet, vsa aktualna in kulturna vprašanja pa so že oguljena in tisočkrat prežvečena, o skandalih se ne sme govoriti, laži pa tudi niso več zanimive. Po širnem svetu se pa vseeno gode strašne stvari, ki so dovolj zanimive in strašne in še resnične za ta žalostni in dolgočasni čas, samo servirati jih je treba ljudem, ki so dobre ali slabe volje. Vsekakor je potrebno tolažiti ljudi kakor že, da ne obupajo popolnoma ter ne postanejo preveč divji po krvelošnih senzacijah zadnjih dni. Sreča se morajo ublažiti in utesiti. Včasih so bili sicer v postnem času misijoni in spokorne pridige — morda so še sedaj — a dandanes so ljudje drugače bolni in nesrečni, pa se jih nič več ne prime, ne moralna pridiga, ne klofute, nobena tolažba ni dovolj izdatna — ljudem je dolgčas in dolgčas pa nič drugega, četudi so poleg tega še lačni ali presiti, žalostni ali pa od samega veselja prismuknjeni. Seveda s tem zopet »eknamo«, da je časopisje najmočnejša vlesila in da daje edina ljudem največjo tolažbo. Dokaze lahko navedemo, saj ljudje čitajo časnike celo v gledališčih pri premijerah, zadnjič je tudi neka gospo vneto prebirala leto dni star časnik v cerkvi namesto molitvenika — pa kaj bi naštevati, saj je dovolj znano, da si ljudje ne morejo niti misliti življenja brez časopisja. Zdaj ni več ljudski glas, glas božji, nego glas časopisja je dobil to veljavo.

Toda časopisje je ljudi razvadelo s strašnimi zgodbami, zato mora biti tudi ta zgodba strašna, gotovo bo šla vsakemu na živce, seveda, če jo bo prečital...

Nekje v naši ožji domovini je postala na pepelnico neka devica strašno žalostna, še bolj kot je potrebno za ta pepelnati dan. To je takoj opazila njena mati; kot izkušena žena jo je poslala k spovedi, da bi dobila zopet dušni mir. Pa ni pomagalo. Dekle je moralo v posteljo, kajti smatrali so, da njena žalost izvirja iz bolezni. Ni pomagalo. Pri hiši žal niso imeli nobenega časnika, zato je tudi niso mogli z ničemer potolažiti...

Dekle se je končno razodelo materi. Kaj storiti? Sramota je grozila ugledni hiši, strašna sramota. Nesrečna mati se je napolnila k brezvestnemu zapeljivcu njene hčerke. Ni ga bilo doma. Pa je potolažila svoje gorje s primernim moralnim ogorbenjem njegovemu očetu, cerkovniku. Jej, jej! Strahovito ga je prizadelo, kajti tudi njegova čast trpi pri tem in kaj bodo rekli gospod župnik k moralni pokvarjenosti njegovega sina in služba bo šla po zlu! Cerkovnikov sin, kaj takega! K sreči se je cerkovnik spomnil na vaško čarovnico. Čarovnic je še pač tudi v 20. stoletju dovolj, pa so jo imeli tudi v tistem kraju. Ta »čopernica« je bila takoj pripravljena pomagati nesrečnejšem. Vsi so ji zaupali, saj je bila znana kot močna sovravnica, kdor se ji je zameril — mu je krava povrgla telčka... Pri tej priliki je zahtevala od cerkovnika mašniško srajco, češ, da ji je pri čaranju neizogibno

potrebna. Cerkovnik ji je ustregel, izposodil si je v cerkvi lepo belo svečeniško srajco.

Čarovnica je izvršila svoj obred v samotnem gozdu. Njeno čaranje pa ni bilo le čudovito, čudežno, temveč tudi čudno ter sploh nenavadno, kar je umljivo, saj čarati vendar ni tako lahko...

Toda cerkovnik, ki je bil pripravljen takorekoč na vse, je vseeno strmel... Čarovnica ni oblekla srajce... Vzela je s seboj v gozd kozo, kot oči Abraham za žgalno daritev, toda ona ni darovala kože za žrtvniku, temveč jo je oblekla — da, cerkovnik je strmel, čarovnica je nadela kozo posvečeno haljo... Takle bujne fantazije nimajo pisatelji vseh časov... Pomislite — zgodba je resnična! Nadaljna čarovniška ceremonija ni več tako zanimiva. Kozo je privezala k drevesu. Zival pa se med zaklinjanjem in koznimi molitvicami babure ni dobro počutila v svetem ornatu. Meketala je kot bi jo drl na meh, končno pa se je vendar potolažila — pričela je zvečiti obredno oblačilo. To je pa bilo za bogaboječega cerkovnika vendar preveč.

— Bog se usmilil! Lej ga rogača, baba, srajco bo požrla! Joj meni!

A bilo je že prepozno. Kozo je pomigala energično z brado, srajca se je pretrgala kot zagrinjalo v templju, četrti halje pa je izginilo v žrelu nespodobne živali.

Temu je sledil tragičen prizor med cerkovnikom, čarovnico in kozo. Cerkovnik se ni dal potolažiti, skakal je okoli čarovnice kot stekel, brcal kozo v svetlem gnevu, da se je prasila dlaka od nje. Ženska je bila tudi obupana, češ, da »zdaj ne bo vse skupaj nič pomagalo, ker je njegova nespodobna jeza pokvarila zakletev«. Dejala je, da koza mora požreti srajco, to zahteva čarovniški obred, sicer ni uspeha. Cerkovnik pa je podival, kozo je brcal tako dolgo, dokler se ni iztegnila ter obležala v ostanku svete razecefrane halje...

Končno sta se grešnika toliko pobotala, da sta se mirno razšla; čarovnica je obljubila divjemu možakarju, da bo priznala svoj greh župniku ter prevzela vso krivdo nase. Zaradi tega pa je prišla vsa komedija med ljudi...

Župnik ni mogel dati strašni grešnici odvze, dejal je, da mora iti k škofu. Pa je nastopila križev pot s skesanim areom... Toda tudi škof ni dal odvze, greh je bil prevelik. Dejalo je, da se mora svojega dejanja javno obtožiti, povedati mora, kaj je storila nekому, ki bo poskrbel, da bo vest prišla med ljudi, ter nato priti k spovedi. Vest je potem prišla med ženske, ki so jo tako razširile, da čivkajo o nji še vrabei na strehah. Menda je bilo že zaradi tega prav, da je zgodba zašla tudi med črke v tem svetem postnem času — naj se zgražajo ljudje, bo vsaj zopet morala nekoliko pridobila na ceni in dekletom se bodo krčila srca zaradi strašne usode njih vrstnice, ki ji niti pristne korže molitvice niso pomagale...

»Čarovnice« niso sežgali na gredah, izgubila pa je nekoliko kredit, povsem seveda ne.

Tako. V naši mili domovini je marsikaj gedi — zakaj bi ne poročali o tem — vsaj postne dni?

NOGAVICE ŽIGOM

Ključ

Nagoljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Ljudsko delo na nedržavnih cestah

Na osnovi pravilnika o uporabi ljudske dela za gradnjo in vzdrževanje nedržavnih cest z dne 20. decembra 1930, Službeni list št. 5/2 iz leta 1931., je naročil ban vsem oblastvom, naj pripravijo vse potrebno za izvedbo ljudskega dela na nedržavnih cestah po določilih pravilnika, čim bodo to dopuščale vremenske prilike. Za amotreno izvedbo ljudskega dela na banovinskih in dovoznih cestah k železniškim postajam je sestaviti po zašiljanju banovinskih cestnih nadzornikov, kjer so ti namešteni, in sprazumno s tehničnimi razdelki pri sreskih načelstvih delovni načrt v sni slusil pravilnika o uporabi ljudskega dela. Glede na opravljanja ljudskega dela na občinskih cestah I. in II. reda je določiti delovni načrt po zašiljanju pristojnih občinskih uprav.

Delovni program je javno razglasiti ter odrediti organe cestne uprave za nadzorstvo pri izvajanju ljudskega dela, to je za banovinske in dovozne ceste k železniškim postajam strokovno oobse pri sreskih tehničnih razdelkih, dalje banovinske cestne nadzornike in cestarje ter člane sreskih cestnih odborov, za občinske ceste pa člane občinskih uprav.

Tehnični razdelki morajo sestaviti o izvršenih delih na banovinskih in dovoznih cestah k železniškim postajam statistično poročilo in ga predložiti čimprej banski upravi po odredbi ministrstva za zgradbo. Ljudsko delo za vse vrste nedržavnih cest se izvede v pomladanskem terminu skupno za leto 1930 in 1931 prvi obrok. Delovne enote za leto 1931 se pravočasno razglase v Službenem listu.

Iz gledališke pisarne

DRAMA.

Ljubljanska drama vprižori v soboto dne 21. t. m. izredno zabavno kmečka slo »Trije vaški svetniki«. Komedia je polna dobrih, vlezabavnih zapletljajev. Predstava se vrši za red D.

V nedeljo vprižori naša drama popolne ob 15. uri Finžgarjeva »Divjega lovca« kot ljudsko predstavo po znanih cenah. Zvečer ob 20. uri pa francosko komedijo »Mercadet«. Za to predstavo pa velja izredno znižane dramske cene od 20 Din navzdol.

OPERA.

Jutri se vprižori prvič v letošnji sezoni Wagnerjeva opera »Walkira«. V glavnih partijah nastopijo gđ. Majdicova, ga. Thierryjeva, ga. Kogojeva ter gg. Martec, Primožič in Rumpel. Dirigent ravnatelj Polič. Predstava se vrši za red B.

Otroška opera »Nina nana, punčka moja« se vprižori poslednjič kot popoldanska opera predstava v letošnji sezoni v nedeljo popoldne ob 15. uri. Veliko veselje, je gledati našo mladino, s kako sigurnostjo se suče po odru, vestno ravnačo se po navodilih, ki jih je dal prof. šest. Z ravno tako sigurnostjo pa poje tudi prelepe melodije po taktirki kapelnika štrifota. Poleg opere »Nina nana«, se izvaja tudi šafrenek-Kavičev balet Figurine. Za predstavo veljajo globoko znižane cene od Din 30.— navzdol. Zvečer pa se ponovi najpopularnejša opereta »Grafica Mariča« z go. Poličovo v naslovni vlogi. Poleg nje nastopijo: gđ. Kukčeva, ga. Rakarjeva, gg. Drenovec, Peček, Povhe, Janko, Jerman in drugi.

G. G. Norria.

Vroča kri

Roman.

Ob štirih je vstala in hotela oditi domov. Koppel jo je potepal po rami in vprašal, če naj telefonira po izvoščka, toda Zeldi ga je odklonila. Dejala je, da pojde raje peš. Dvakrat ji je postalo med potjo slabo in morala se je prijeti za zid. Trdno je bila sklenila povedati Georgu vse, čim pride domov; nobenega razloga več ni imela prikrivati mu resnico in upala je, da ji bo nekaj dni stregel, dokler si ne opomore. Angažma v »Oberanu« je bil pri kraju; imela sta teden dni odmora, v nedeljo se je pričnelo gostovanje v »Orpheu«.

Stopnice do stanovanja starke Cassy se ji niso zdele še nikoli tako visoke in strme, kakor danes. Počasi je lezla gori in vstopila v sobo. George je sedel nagnjen naprej oprt na roke na stolu in si gladil skuštrane lase. Ko je vstopila, je dvignil glavo in jo pogledal. Njegov obraz je bil pa tak, da je kar odskočila in da je malo manjkalo, da ni na ves glas zakričala. Bil je mrtvaško bled. Poklicala ga je po imenu in stopila korak naprej, toda George jo je samo gledal, a govoril je njegov obraz. Kar je vstal, jo zgrabil za roke in potegnil k oknu, kjer se je bolje videl njen obraz; tu jo je vprašujoče pogledal, a prsti so krčevito stisnili njene roke.

— Kaj pa je George? — George? Kaj pomeni vse to? Kaj se je pa zgodilo? — Slutila je že, kakšen bo odgovor. Morrison je preklical pogodbu. George jo je na vso moč stresel.

— Povej mi, povej mi vse po pravici! — je kričnil med zobmi.

— N-ikar, George. Nikar. Boli me. Slabo se počutim.

— Povej mi vse po pravici! — je ponovil.

— Po kakšni pravici? — je vprašala. Pred očmi se ji je stemnilo.

— Povej mi — je zastokal še enkrat, potem jo je pa srdito pahnil od sebe.

Zelda je padla. Obrnil se je v drugo stran in si zakril obraz z rokami.

— O, bože moj! — je zastokal. — Saj vem, da je res, saj vem, saj vem...

— Kaj pa veš? — je vprašala Zelda utrujeno. Planil je na njo in jo stresel tako močno, da ji je padel klobuk z glave.

— Koliko jih je bilo pred menoj, a? Kirk, Boylston — kdo še. Povej mi, ti podla vlačuga, povej mi, predno te zadavim.

Hipoma je spoznala Gerryjevo delo, toda njeno prvo čustvo je bilo globoko sočutje z njenim možem. Prebledela je ko zid. Postala je mrtvaško bleda.

— Vlačuga! — je zatulil in jo iznova pahnil tako močno, da je padla.

Sesedel se je na stol in zastokal. Dolgo je bilo vse tiho. Potem je pa začel pes cviliti, splazil se je do nje in ji polizal roko. Zeldine misli so hitele od Georga h Gerryju, — h Gerryju, ki je znal z eno roko pisati plamteča ljubavna pisma, z drugo pa zadati tako podel, zahrbtni udarec... In ko je v polni meri spoznala njegovo podlo izdajstvo, se je prvič v življenju zavedla, kaj se pravi sovraštvi.

— On ti je to povedal, je-li? — je vprašala apatično.

— On? Kdo? ... Koga pa misliš?

— Od kod pa imaš te — te laži?

— Laži! Laži! Inenuješ to? Saj sem si takoj mislil. Toda resnico bom izvedel!

— Čuj, George! Kdo ti je pa pravil to o meni?

— Saj to te ne more zanimati.

— Pravico imam vedeti, kdo me obrekuje.

— Obrekuje? Obrekuje? Ali moreš te trditve ovreči? — Glas se mu je tresel.

— Ali moreš tajiti, da si imela od l. 1897—1899 ljubčka po imenu Mihael Kirk, da si imela z njim nedovoljeno razmerje in da te je zasačila njegova mati z njim in flagranti; da si zbežala od doma, postal priležnica Ralpa B. Boylston, znanega zdravnika, s katerim si živela od l. 1900—1903 v divjem zakonu? Ali moreš tajiti to? ... Taj, če si upaš!

— Vse to ti je sporočil on, — je dejala trpko.

— On? Kdo? ... Koga pa misliš, tristo vragov? ... Cassy, ta stara čarovnica, mi je odprla oči, če že hočeš vedeti. To vedo itak vsi v tvojem rojstnem mestu. Vrabci že čivkajo o tem na strehi. Tale listek, na katerem je vse zabeleženo, je njen. Hotela mi ga je prodati, pa sem ji ga iztrgal iz rok. Najbrž leži še tam, kamor sem jo vrgel, če že ni izdihnila.

— On jo je podkupil. Podkupil jo je, da bi ti to povedala.

George jo je zgrabil za vrat.

— Koga pa misliš s tem »on«?

— Skoraj zadavil jo je, ona se pa ni branila. Ko so njegovi prsti malo popustili in je mogla zopet govoriti, mu je povedala.

— Page — hu! Gerald Page! Še eden, uh, še eden — kar povej — kar priznaj!

Iztrgala se mu je iz rok. Vse, kar je bila storila in pretrpela zanj, je hitelo mimo nje. Svojega otroka, da celo lastnega otroka mu je žrtvovala. Vsa besna je vstala in zakričala:

— Ne, ni on! Nikoli, nikoli! ... Ti si! Vsemu sem se odrekla zavoljo tebe, vse sem storila zate, zatajevala in omejevala sem se do skrajnosti. Ko sem te vzela, tudi nisi bil nič boljši. Ljubzen pri tebi sploh ni igrala nobene vloge, šlo ti je samo za naslodo in čustvenost. Vzela sem te in napravila križ čez tvojo preteklost. Zdej sva pa opravila, opravila, razumeš! Nočem te več videti, nikoli več nočem slišati o tebi niti besedice! Ti in tvoj spol sta enaka; moški — moški! Na vsem svetu ni poštenega moža! ... Glas ji je odpovedal.

— Ah, otroka imaš tudi? Otroka za katerega sploh vedel nisem? Ves čas si me imela za norca, lagala si mi, uničila si me! Zavoljo tebe sem zavrgel gledališče in kariero, ti si me spravila k temu zakotnemu varijetetu, potegnili si me na svoj nivo, zdaj si pa drzneš povedati mi v obraz, da si opravila z menoj, da ni na svetu nobenega poštenega moža! Povej mi no, ali premore svet vsaj eno pošteno ženo? Pokaži mi jo — vsaj eno mi pokaži! Opraviš si z menoj? Oh — o ne... Vržem te ven, razumeš, ven te vržem! Glej, da se izgubiš, in pojdi na cesto, kamor spadaš. Saj poznaš svoj posel. Izgubi se, izgini mi izpred oči!

STENOGRAFI.

— Vidiš onega moža?

— Kaj pa je z njim?

— Napisal je v svojem življenju več neumnosti, nego kdorkoli.

— Torej je romanopisec.

— Kaj še! Stenograf v parlamentu.

Franc Jožef in umetno zlato

Kako je stari cesar nasel na trem premetenim tujcem, ki so mu natvezili, da znajo izdelovati umetno zlato

Razprava proti alkimistu Tausendu v Monakovem spominja na afero, v katero je bil zapleten predzadnji avstrijski cesar Franc Jožef. O tej aferi piše Eugene Bagger v svojem biograf. delu »Franc Jožef«. Bagger pripoveduje, kako so prišli 19. avgusta 1867 v avdienco na Dunaj trije tujci, dva Italijana, pater Roccatani in polkovnik de la Rosa, ter španec grof de Fresno, da predložijo cesarju važno prošnjo. Šlo je za alkimistični projekt, za izdelovanje umetnega zlata.

Že čez teden dni je cesar tujcem zapovedal, naj začno delati pod nadzorstvom nemškega profesorja z dunajskega politehniške dr. Schrötterja svoje poskuse. Prvi poskus so napravili na politehniku. Dve steklene epruvete in železen vrček so napolnili z amalgamom in pazili, da je bila temperatura vseh treh posod stalna. Ko je prof. Schrötter pregledal vsebino železnega vrčka, mu je zaprlo sapo. Opazil je namreč, da se je izločil črn prašek, v katerem je bilo skoraj polovica zlata. Schrötter je takoj obvestil cesarja, da je vse, kar se je zgodilo, v kričnem nasprotju z znanostjo, in da bo vsak dvom izključen šele, če se posreči izpremeniti ves amalgam v zlato. Cesar se pa za profesorjevo skesno ni zmenil in je odredil, naj takoj pripravijo v njegovem gradu na Dunaju laboratorij za umetno izdelovanje zlata. Schrötter je bil pa kmalu imenovan za ravnatelja cesarske kovnice.

Drugi poskus so napravili šele po temeljitih in obsežnih pripravah. Toda obe steklene epruvete sta počili, ker so ju

preveč segreli. V črepinjah, katerih se je držal srebrni amalgam, pa ni bilo o zlato duha ne sluha. Toda Franc Jožef je moral biti hudo trmast in tudi omejen, ker se ni dal prepričati, da je izdelovanje umetnega zlata utopija. Vsem trem alkimistom je dal celo izplačati bogato nagrado za njihov trud. Pater Roccatani je dobil 10.000 cekinov, njegova tovariša pa po 5.000. To je bilo seveda mnogo več, nego je bil vreden košček zlata, ki so ga sleparji skrivaj vtaknili v železno posodico.

Po dolgem prizadevanju se je posrečilo državnemu svetniku Braunu pregovoriti cesarja, da je vse tri alkimiste spodil iz svojega gradu. Novi ravnatelj cesarske kovnice prof. Schrötter je pa nadaljeval svoje poskuse in nekega dne je ves presenečen ugotovil, da pri prvem poskusu dozdene pridobljenega koščka zlata ni več v železnem vrčku. Odsel ga je bil namreč premeten pater Roccatani. Schrötter je bil pa prepričan, da se je zlato izpremenilo zopet v živo srebro. Zato je sklenil poskuse nadaljevati. Na vse načine si je prizadeval dokazati, da se bo dalo zlato umetno pridobivati in poskuse je delal do pomladi 1869. V eni epruveti je končno res našel 0.776% zlata. Toda tudi ta senzacija je bila kmalu pojasnjena in izkazalo se je, da o umetnem izdelovanju zlata ne more biti govora. Schrötter je namreč med poskusi v naglici primešal malo zlatega amalgama k srebru, kakor je lahko sam pozneje ugotovil. Cesar Franc Jožef je bil za eno razočaranje in blamažo bogatejši.

Kako se je Edison oženil

Med mnogimi anekdotami, ki krožijo o Edisonu in njegovi raztresenosti, je bila doslej malo znana o njegovi ženitvi. Edisonov tajnik Griffin jo je pravil nekoč nekemu ameriškem novinarju in tako je prišla v javnost. Griffin je pripovedoval, da je prigarjal slavnemu izumitelju njegov dober prijatelj, naj se oženi, da bo imel ženo, dom in gospodinjstvo, ki jo nujno potrebuje. Edison je pa živel samo za izume in ni imel časa pečati se z ženskami. Zato je vprašal kar prijatelja, koga naj vzame. Prijatelj mu je odgovoril, da se mora pač oženiti z dekletom in Edison se je takoj napolnil v svojo tovarno.

Delavke so poznale gospodarjevo plahost in so bile zelo presenečene, ko jih je začel Edison ogledovati od nog do glave. Še bolj so pa strmele, ko je stopil k eni in jo kar naravnost vprašal, če bi hotela postati njegova žena. Delavka je prvi hip mislila, da se norčuje, ko ji je pa svedeno izjavil, da mu je všeč in da misli resno, je odgovorila, da ga rada vzame za moža.

Poroka se je vršila takoj in Edison je odpeljal mlado ženo domov. Pri svoji genialnosti in veselju do dela pa ni imel mnogo časa za njo, čeprav je bil z njo zelo nežen. Zgodilo se je, da se je peljal na ženitovanjskem potovanju po Kanadi v kočiji mimo svoje delavnice na kolodvor in je prošil ženo, naj se pelje sama naprej, češ, da

mora pogledati v delavnico, kjer ima še važen opravek. Mlada žena je na kolodvoru zaman čakala. Moža je dočakala šele, ko je bila že dva dni doma. Ves utrujen je prišel iz svojega laboratorija in ni se spomnil, da bi moral priti na kolodvor.

V Ameriki se širi linčanje

Linčanje je bilo zlasti v zapadnih krajih Amerike tako razširjeno, da so morale oblasti nastopiti proti temu krutemu načinu ljudske sodbe z najstrožjimi zakoni. Nekaj časa so ljudje mirovali, zdaj se je pa začelo linčanje zopet širiti. Že letos sta bila dva primera, da je razjarjena množica obesila zamorko in sežgala zamorka, ki sta zakrivila težko nasilje. Sedaj pa poročajo iz severne Dakote o linčanju 22-letnega farmarskega delavca Bannona, ki je pred letom dni umoril člansko rodbino. Šele zdaj se je morilec izdal in pod težo dokazov priznal svoje grozodejstvo. Bil je aretiran in odvedli so ga v ječo. Čim so pa ljudje zvedeli, da je morilec aretiran, so vdrli ponoči v ječo, razorožili paznike, odpeljali morilca v avtomobilu za mesto in ga obesili na drevo.

Bannon je delal na Havenovi farmi. Lani v februarju je umoril vseh 6 članov Havenove rodbine. Po aretaciji je priznal, da je najprej ustrelil v sporu zaradi mezde 19letnega Daniela Havena, za njim 16letnega Lelanda, s katerim se je bil tudi sprl, potem za-

konca Haven, ki sta prišla pogledat, zakaj sinov tako dolgo ni, končno pa še triletnega dečka in 3 mesečno deklaro, katero je udaril tako močno s puškinim kopitom, da ji je zdrobil glavič. Farmerjevo rodbino so kmalu pogrešili. Bannon in njegov sin sta ostala kar na farmi in pravila sta, da se je gospodarjeva rodbina preselila drugam. Ko je pa začel morilec sin prodajati imetje, so postale oblasti pozorne in preiskava je kmalu spravila na dan grozno resnico. Trupla morilcev in žrtev so bila zakopana na farmi.

Strogi pastor

V holandskem mestecu Veenendalu imajo pastora, ki je med vsemi svojimi stanovskimi tovariši menda najstrožji dušni in telesni pastir. Da je prepovedal ženskam s kratkimi lasmi hoditi v cerkev in da morajo imeti vse črne nogavice, če hočejo prisostvovati službi božji, ni na Holandskem nič novega. V tem pogledu so enako strogi tudi drugi pastirji. Toda pastor v Veenendalu zapodi iz cerkve tudi vsakega moškega, ki ni gladko obrt. Poleg tega je pa posegel tudi v gmotne razmere svojih ovčev. Ljudje imajo mnogo kokoši in omislili so si umetne valilnice. Strogi pastor je pa takoj našel v sv. pismu primerno besedilo in je to protinavno početje prepovedal. Svoje ovčice ima tako dobro vzgojene, da so mnogi valilnice takoj prodali, nekatere pa celo razbili.

Na konfesionalni šoli v Veenendalu bi moral biti nedavno imenovan ravnatelj in kandidat je bil pastorju zelo všeč. Vse je bilo že pripravljeno in ravnatelj bi bil imenovan, da ni zagledal pastor njegove žene. Bila je ostržena in ondulirana, kar je postalo za njenega moža usodno. Pastor je namreč preprečil njegovo imenovanje za ravnatelja, češ, da takega pohujšanja ne more trpeti med svojimi vernimi ovčicami.

Ugrabljeno dete

Orožniki v Holici na Slovaškem so bili te dni obveščeni, da je bilo ugrabljeno dveletno dete. Otročička so ukradli iz zibelke, ko ga je zibala slepa in nagluha babica. Starka sploh ni vedela, da so ji vnuka odnesli. V izbi je bila sama s otročičkom. Orožniki so šli takoj na delo in kmalu so otročička našli ter ga vrnil prestrašeni materi in še bolj prestrašeni babici.

Mizar Gustav Rajnoch v Radošu na Slovaškem se je oženil lani s svojo bivšo služkinjo Elizabeto Rajčak. Dekle mu je prineslo v zakon otroka, s katerim se je pa mož sprizajnil, ker je bil vdovec in ni dal nič na tako zvano neomadeževano preteklost. Drugače pa ni bil poseben kavalirski in žena je morala trdo delati. Dolgo je potrpežljivo prenašala možovo nasilje, končno ga je pa zapustila. Odsla je v Holici k svoji sestri, kjer je pustila otroka v oskrbi, sama si je pa poiskala službo. Mož pa s tem ni bil zadovoljen in neprestano jo je nadlegoval, naj se vrne k njemu. Ker ni šlo zlepa, si je hotel pomagati na zvit način. Sklenil je ugrabiti njenega otroka, kar je tudi storil.

Te dni se je vrnila sestra Elizabeta Rajnoch domov, kjer jo je čakalo veliko presenečenje. Njena 75-letna mati je sedela v izbi, zibala je in prepevala, toda zibelka je bila prazna. Mož se bo moral zagovarjati pred sodiščem, ker je ugrabil otroka, čeprav je njegov oče. Oblasti namreč ne priznavajo takih šal v zakonskem življenju.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanje brez znakov — odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

VINO ČEZ ULICO

črno Din 9.—, belo Din 10.—, priporočila Vinska klet, Sv. Petra cesta 43 (na dvorišču). 843

HARMONIKE

Izdelujem nove in sprejemam v popravilo vse glasbene instrumente. — JANC, LJUBLJANA, Bohorkova 9.

PREMAG, DRVA, KOKS prodaja

»ILIRIJA« d. o. o. z., Ljubljana, Dunajska c. 46 — telef. 2320 Miklošičeva c. 6 — telef. 2395

ZA STAVBE

vsakovrstnih suh tovar in žagan les, ladijska tla, cene od daja — FRAN ŠUSTAR, Dolbenjska cesta, Ljubljana. — Telefon 2424. 13/L

Gospodična 28 letna, izobražena, želi resnega poznanstva v svrhu ženitve z njej primernim inteligentnim, ki bi imel smisel za družinsko zakonsko življenje. Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod šifro »Viribus unitis 856«. 7/L

DVE OSI S KOLESI na kroglično ležišče in vzmetni, s 3 tonami nosilnosti kupim. Oferte na naslov: Vin-di, Varaždin. 860

GOSTILNO ob banovinski cesti, tik cerkve, oddam z inventarjem in najem radi preselitve. Ponudbe na naslov: Klinc Alojzij, Nova cerkev pri Celju. 859

Ako hočete delati, da z lahko domačo obrtjo zaslužite na lastnem domu po 7 Din na uro, pristopite naši zadrugi. Pouk brezplačen. — Vpisnina Din 10.—. Obširna pojasnila radovalno, ako je priložena znakta za odgovor. Zadruga jugoslovanskih pietista, Osijek. 7/L

Makulturni papir

leži à Din 4.—

prodaja uprava »Slovenskega Naroda«

1000 DINARJEV PLAČAM ako Vaših kurjih očes, bradavic, roženice in oteklin v treh dneh brez bolečin in nevarnosti brez nožev in brez vnetja ne odpravi zdravniško priporočeni »Rio Balsam«. G. gozdni svetnik L. piše: »18 let sem trpel na kurjih očesih, vsak čevljar in vsak korak mi je povzročil muke. »Rio-Balsam« je odpravil moja kurja očesa s koreninami vred.«

Podobno pišejo vladni svetnik dr. Bodenbach in grofice Zeppelin. — Cena z jamstvenim pismom Din 8.—, 3 lončiči Din 15.—, Dr. Nic. Kemény, Košice, poštni predal 12/D. 39, ČSR.

Tribuna dvokolo s »Sachs« motorjem

posebno močni, okvir nizke, močnejša pnevmatika, motor v sredini montiran z dvojno predstavo in spojko, 1 1/4 K. S. — Vozi 30 do 40 km na uro in porabi 2 litra goriva na 100 km.

Dobi se tudi sam motorček, katerega se lahko na navadno močno kolo montira. Cena prav nizka, ceniki franco.

»Tribuna« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Auto Oakland Six

pet sedežen, malo vožen, kupna cena Din 165.000 na prodaj za Din 80.000. Pismene ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Dobra kupčija 80«.

Za višek dunajskega velesejma priredi modna palača

Julius Krupnik — Wien v torek, 10. marca 1931 v velikem dunajskem Konzerthausu

Spomladansko in poletno modno revijo

najfinejših vrst ob sodelovanju odličnih dunajskih umetnikov

Rezervirajte si vstopnice brzojavno!

Urejanje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeneršek. — Za upravo in inzeratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.

Najmodernejši šivalni stroji

OGLEJTE SI

ZALOGO

PRI

TVRDKI

Ludo. Baraža, Ljubljana

SELENBURGOVA ULICA 6. TELEFON 29-80

Javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naša nad vse ljubljena mama, stara mama, prastara mama, tačka itd., gospa

Josipina Kobler

včeraj ob 16.15 uri po dolgotrajni bolezni, v 91. letu svojega življenja, previdena s svetotajstvi, preminula.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v soboto 21. t. m. ob 15.30 uri na litjsko pokopališče.

Litja, dne 20. februarja 1931.

Žalujoči ostali